

**ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE WIJZIGING VAN HET
DECREET VAN 27 MAART 2009 BETREFFENDE RADIO-OMROEP EN
TELEVISIE MET BETREKKING TOT DE LANDELIJKE EN REGIONALE
RADIO-OMROEPORGANISATIES**

Samenvatting

De huidige erkenningen van de landelijke radio-omroeporganisaties vervallen decretaal op 31 december 2021. Voorliggend decreet (i) wijzigt de huidige vervaltermijn, (ii) schaft de regionale radio-omroeporganisaties af, (iii) voorziet een nieuwe erkenningstermijn van 5 jaar, verlengbaar met een éénmalige periode van maximaal 3 jaar vanaf 1 januari 2023 en (iv) verplicht het inbouwen van een DAB+ ontvanger in nieuwe wagens conform het Europees wetboek voor elektronische communicatie. Daarnaast bevat dit voorontwerp nog een aantal andere wijzigingen aan het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie die met bovenvermelde elementen verband houden.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Artikel 242 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna mediadecreet) bepaalt in het laatste lid dat de erkenningen van de landelijke radio-omroeporganisaties en van de landelijke radio-omroeporganisaties van rechtswege vervallen op 31 december 2021.

Daarnaast zijn lidstaten verplicht om Richtlijn 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (hierna "Ewec"), om te zetten tegen 21 december 2020.

2. Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 stelt:

De overgang naar een digitaal radiolandschap wordt verder ondersteund. DAB+ moet op een redelijke termijn FM vervangen als belangrijkste uitzendtechniek voor radio buitenshuis, zoals reeds bepaald in het mediadecreet. Binnenshuis zal internetradio ook steeds sterker worden. De Vlaamse regering zet daar verder op in en maakt daardoor meer concurrentie mogelijk op de radiomarkt. We zorgen ervoor dat voortaan enkel nog radiotoestellen verkocht kunnen worden die (ook) een digitale ontvangstmogelijkheid hebben.

3. De beleidsnota media stelt:

Tenslotte komen ook de FM-erkenningen van de private landelijke radio-omroeporganisaties te vervallen. Hiertoe zal een beleidskader gehanteerd worden dat ook rekening houdt met de transitie naar DAB+ en digitaal radioluisteren.

(...)

Een specifiek aspect van omzetting van de EECC [het EWEC] betreft de bepaling die de lidstaten toestaat maatregelen te nemen om DAB+ te stimuleren. Ik streef ernaar dat radiotoestellen die in Vlaanderen verkocht worden ook meteen een ingebouwde DAB+ ontvanger krijgen en zal hiertoe overleg plegen met mijn federale collega.

B. Inhoud

B.1. Probleemstelling en omgevingsanalyse

4. Tijdens de vorige legislatuur werd het radiolandschap grondig hervormd: via een conceptnota en een decreetswijziging (van 23 december 2016) werden onder meer (nieuwe) erkenningsregimes ingevoerd voor netwerkradio-omroeporganisaties en lokale radio-omroeporganisaties.
5. Het erkenningsregime voor landelijke en regionale radio-omroeporganisaties werd niet gewijzigd: voor de erkende landelijke radio-omroeporganisaties en de landelijke radio-omroeporganisaties van rechtswege werd beslist om de bestaande erkenningen te verlengen via een wijziging van artikel 242 van met mediadecreet.
6. Historisch: in 2001 werden erkenningen uitgereikt aan twee landelijke radio-omroeporganisaties en in 2003 aan 5 regionale radio-omroeporganisaties. Enkele opeenvolgende decreetswijzigingen voorzagen in de mogelijkheid voor de regionale radio-omroeporganisaties om samen te werken en dat een samenwerkingsverband van alle regionale omroeporganisaties beschouwd werd als een landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege, zonder daartoe als landelijke radio-omroeporganisatie uitdrukkelijk erkend te hoeven zijn (artikel 143 van het mediadecreet). Hoewel dit samenwerkingsverband al sinds 2010 bestond, werd het door de Vlaamse Regering nooit als dusdanig expliciet erkend en werd ook naar aanleiding van de decreetswijziging van 23 december 2016 beslist niet aan dit regime te raken.
7. Naast de situatie van de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties dient de Vlaamse Gemeenschap ook de bepalingen van het EWEC om te zetten. Het EWEC heeft voornamelijk betrekking op de regeling en regulering van elektronische communicatienetwerken. Eén specifiek aspect van het EWEC houdt echter verband met de ontwikkeling van DAB+, namelijk de verplichting die aan de auto-industrie wordt opgelegd om met ingang van 21

december 2020 alleen nog wagens op de markt te brengen die uitgerust zijn met een DAB+ ontvanger. Het is van belang dat deze bepaling zo spoedig mogelijk wordt omgezet in Vlaamse regelgeving om onduidelijkheden te vermijden. Hoewel men zich kan beroepen op de rechtstreekse werking van deze bepaling van het EWEC, zouden auto-constructeurs en importeurs of verkopers de niet-omzetting van deze richtlijn in het Nederlandstalig taalgebied kunnen aangrijpen om nog steeds personenwagens op de markt te brengen die nog niet voorzien zijn van een DAB+ ontvanger. Tevens wordt een bepaling uit het regeerakkoord inzake digitale radio-ontvangers, namelijk dat ook andere FM-radio-ontvangsttoestellen een digitale ontvanger moeten bevatten, ook in dit decreet omgezet. Die bepaling uit het regeerakkoord vindt eveneens zijn basis in het EWEC.

B.2. Beleidsmaatregelen en doelstelling

8. Via voorliggende decreetswijziging worden keuzes gemaakt over de hierboven vermelde punten.

B.2.1. De afschaffing van de regionale radio-omroeporganisaties

9. In de eerste plaats wordt beslist om de bestaande regeling inzake de regionale radio-omroeporganisaties op te heffen. De vroegere regionale radio-omroeporganisaties bestaan niet meer en het samenwerkingsverband van deze regionale radio-omroeporganisaties onder de vorm van een landelijke radio-omroeporganisatie is een gevestigde waarde geworden als alternatief voor deze vroegere regionale omroeporganisaties.

Bovendien kunnen er, mochten de regionale omroeporganisaties wensen te herleven in hun voormalige vorm, ernstige vragen gesteld worden bij de leefbaarheid van dergelijke regionale omroeporganisaties. De mogelijkheid om via een samenwerkingsverband samen te werken had immers als doel de leefbaarheid te verbeteren en de regionale radio's hebben hiervan ook gebruik gemaakt.

B.2.2. De transitie naar digitale radioluisteren

10. Internet en DAB+ zijn toekomstgerichte vormen van radioluisteren die op termijn de verouderde FM-technologie kunnen en moeten vervangen. Deze technologische innovatie zal onmiskenbaar leiden tot een beter en meer gevarieerd aanbod voor de Vlaamse radioluisteraar. In de Beleidsnota Media 2019-2024 werd aangegeven dat gedurende deze beleidsperiode de roll-out van digitale radio en DAB+ prioritair zal worden verdergezet. De landelijke radio-omroeporganisaties en de netwerkradio-omroeporganisaties moeten decretaal hun programma's reeds verspreiden via DAB+, naast FM. Ook voor lokale radio-omroeporganisaties zal er tijdens deze legislatuur aandacht zijn voor de noden en verwachtingen van de lokale radio-omroeporganisaties op het vlak van digitalisering. Eén van de voorwaarden voor de

toekomstige afschakeling van de FM-uitzendingen is het bereiken van een kritische massa van digitaal luisteren ter vervanging van het FM-luisteren. Op basis van metingen (in Q3 2018, en Q3 2019 en de derde in 2021) en een rapport zal aan de Vlaamse Regering een digitaal transitieplan worden voorgelegd. Daar zal ook de stuurgroep Digitale Radio Vlaanderen nauw bij betrokken worden, een sector gedragen initiatief met de belangrijkste spelers en de overheid die als doel heeft projecten en projectplannen te ontwikkelen. De landelijke radio-omroeporganisaties hebben samen met de VRT ook een rechtspersoon opgericht (de CVBA Digitale Radio Vlaanderen) die via projectwerking de operationele poot vormt van de stuurgroep.

11. Uit de meting van 2019 uitgevoerd door Ipsos is gebleken dat door de inspanningen van de verschillende radio-omroeporganisaties en de CVBA Digitale Radio Vlaanderen het digitaal radioluisteren tussen 2018 en 2019 gestaag gegroeid is: DAB+ groeide van 3% naar 9% en het totaal digitaal radioluisteren groeide in volume van 21% naar 26%. Op basis van deze gegevens is het evenwel ook duidelijk geworden dat – ondanks de voornoemde inspanningen – een aanzienlijk deel van het Vlaamse luisterpubliek nog aarzelt om over te stappen, dat de afschaffing van de FM-uitzendingen daarom nog niet meteen kan worden geïmplementeerd en dat er extra inspanningen nodig zijn om de transitie naar digitaal radioluisteren te realiseren. Bijgevolg zal er, gelet op de traditionele luistervoorkeuren, inzake de nieuwe erkenningen van de erkende landelijke radio-omroeporganisaties onder meer aanzienlijke en ambitieuze engagementen verwacht worden inzake de ontwikkeling van digitale radio op DAB+ en via andere kanalen. En dit al meteen van bij aanvang van de nieuwe erkenningen. Bij het bepalen en uitwerken van deze engagementen mogen de belangen van de Vlaamse luisteraars, de adverteerders en de muzieksector niet uit het oog verloren worden. Daarom wordt er onder meer een extra voorwaarde toegevoegd aan de decretale erkenningsprocedure voor landelijke radio-omroeporganisaties. Voornoemde engagementen zullen veel verder (moeten) gaan dan de huidige verplichting voor de landelijke radio-omroeporganisaties om op DAB+ uit te zenden.

12. Om de transitie naar digitale radio via internet en DAB+ te versnellen, wordt in dit decreet ook de verplichting opgenomen tot het voorzien van digitale ontvangstmogelijkheden in radiotoestellen. De verplichting om DAB+ ontvangers te voorzien in wagens wordt voorzien op 21 december 2020 conform het EWEC, voor de andere digitale radio-ontvangsttoestellen wordt er een transitieperiode en uitzonderingen voorzien.

B.2.3. Nieuwe erkenningen voor de landelijke radio-omroeporganisaties

13. Inzake het erkenningsregime voor landelijke radio-omroeporganisaties wordt ervoor geopteerd om te (blijven) werken met het systeem van een vergelijkende toets. Dit is conform het EWEC dat bepaalt dat frequenties op geregelde tijdstippen naar de markt moeten worden gebracht op basis van objectieve, transparante, concurrentie

bevorderende, niet-discriminerende en proportionele criteria. Afwijkingen zijn mogelijk in het geval van gegronde redenen van algemeen belang.

Wel wordt aanvullend minstens ook een nieuw criterium ingevoegd onder de aanvullende kwalificatiecriteria als voorwaarde voor erkenning, namelijk het inzetten op en verwezenlijkingen met betrekking tot DAB+ en digitale radio, cf. *infra*. In een latere fase zullen dan ook de uitvoeringsbesluiten aangepast worden op dit gebied en is het ook de intentie van de Vlaamse Regering om de termijnen in de erkenningsprocedure aan te passen.

Wel wordt de keuze gemaakt om de bestaande erkenningsduur van 9 jaar te wijzigen in een regime van 5 jaar, verlengbaar met één periode van maximaal 3 jaar.

Rekening houdend met de doelstellingen zoals toegelicht onder B.2.4. wordt vooropgesteld dat de uitkomst van de vergelijkende test in 2021 bekend zal zijn, maar worden de nieuwe erkenningen verleend met ingang van 1 januari 2023 en wordt de einddatum van de bestaande erkenningen dus met een jaar opgeschoven (zie *infra*).

14. De doelstelling van erkenningen van 5 jaar, verlengbaar met maximaal 3 jaar is ingegeven vanuit de beleidsdoelstelling om te komen tot de daadwerkelijke digitalisering van het radiolandschap en de uiteindelijke uitfasering van FM-uitzendingen in de toekomst. FM-uitzendingen zijn een eindig verhaal: er zijn storingsgebieden, het afbakenen van de ontvangstgebieden is moeilijk te bepalen, de uitzendinstallaties verbruiken veel elektriciteit. Reeds onder de vorige legislatuur werden er daarom stappen genomen om meer in te zetten op DAB+ en digitaal radioluisteren. Zo voorzag het mediadecreet in de verplichte uitzending van landelijke radio-omroeporganisaties op DAB+, werd er gewerkt op transitie en stimuleren van DAB+ via werkgroepen en werden de inspanningen van de landelijke radio-omroeporganisaties met betrekking tot het stimuleren van digitaal radioluisteren gekoppeld aan een tijdelijke verlenging van hun erkenning.

Zoals reeds eerder aangegeven, is een aanzienlijk deel van het Vlaamse luisterpubliek nog niet overgeschakeld op digitaal radioluisteren. Onder de vorige legislatuur was het niet mogelijk om een effectieve datum van afschakeling van FM-uitzendingen te bepalen.

Ook nu blijkt het onmogelijk voor de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 133, § 1, lid 6 van het mediadecreet, om thans reeds een concrete en vaste datum voorop te stellen voor de definitieve afschakeling van FM-uitzendingen. Er blijven dienaangaande nog te veel onzekerheden inzake het bereiken van een kritische massa van digitaal radioluisteren om de overschakeling vlot te kunnen laten verlopen, en er is momenteel nog geen concreet perspectief voor lokale radio-omroeporganisaties die via DAB+ willen uitzenden bij gebrek aan capaciteit. Bijgevolg kan niet anders dan de frequenties terug naar de

markt te brengen en zal er gewerkt worden met het systeem van de vergelijkende toets.

15. De keuze om te erkennen voor 5 jaar is gebaseerd op de datum waarop de erkenningen van de andere radio-omroeporganisaties, namelijk de lokale radio-omroeporganisaties en de netwerkradio-omroeporganisaties aflopen, de redelijke termijn om investeringen terug te verdienen en de ruwe inschatting van hoelang FM nog een relevant audioplatform blijft.

FM-erkenningen voor een duurtijd van 5 jaar toekennen aan de daartoe weerhouden landelijke radio-omroeporganisaties betekent dat deze in principe aflopen op 31/12/2027. De FM-erkenningen voor de netwerkradio-omroeporganisaties lopen in principe af op 4 april 2028, de laatste FM-erkenning voor de lokale radio-omroeporganisaties loopt in principe af op 24 november 2028. Om ervoor te zorgen dat de FM-uitdoving gedragen wordt door alle spelers in de radiosector is het noodzakelijk dat de erkenningsduur op elkaar afgestemd wordt. De digitalisering van het radiolandschap zal aldus gradueel stijgen tot een keerpunt voor definitieve FM-afschakeling dat zich, volgens de huidige inschattingen van de experts, vermoedelijk (eerder) zal situeren tussen eind 2027 en eind 2030.

Er wordt evenwel voorzien in een redelijke marge. Met name wordt ervoor geopteerd om een mogelijke verlenging van de erkenning inzake FM te verlenen voor (maximaal) 3 jaar na de initiële erkenningstermijn alsook om zowel de erkenning van de netwerkradio-omroeporganisaties als de erkenningen van de lokale radio-omroeporganisaties tijdelijk te verlengen. Dat laat een marge van vrijheid toe wanneer de FM-afschakeldatum zich voordoet in de periode tussen 2027 en 2030. Dit creëert de noodzaak voor flexibiliteit in erkenningsduur, maar biedt tegelijkertijd de nodige zekerheid aan de kandidaat landelijke radio-omroeporganisaties om nog over een voldoende (en haalbare) terugverdiensduur te beschikken voor de investeringen voor een nieuwe erkenning. Een erkenningsduur van 5 jaar beantwoordt aan deze noodzaak.

16. In het voorliggende decreet wordt ook een bepaling opgenomen inzake erkenningen voor residuaire duur naar aanleiding van frequenties die zouden vrijkomen in de komende jaren: er wordt bepaald dat de erkenningen enkel kunnen worden toegekend voor een termijn die de resttermijn is van de initiële erkenningsperiode. Ook dit is ingegeven in functie van de toekomstig te bepalen datum van afschakeling van FM-uitzendingen.

De *ratio legis* van de mogelijkheid om de erkenningen van de netwerkradio-omroeporganisaties en lokale radio-omroeporganisaties te verlengen, is dat er een voortrekkersrol weggelegd is voor de landelijke radio-omroeporganisaties. De landelijke radio-omroeporganisaties vormen, door hun groot luisterpubliek, een hefboom om de transitie naar digitaal radioluisteren te realiseren. Bijgevolg is het noodzakelijk dat de FM-erkenningen van de landelijke

radio-omroeporganisaties eerst aflopen, daarna (op gefaseerde wijze) gevolgd door het aflopen van de FM-erkenningen van de lokale radio-omroeporganisaties en netwerkradio-omroeporganisaties.

B.2.4. Startdatum van de nieuwe erkenningen

17. Dit decreet voorziet erin dat de einddatum van de huidige erkenningen en zendvergunningen van de landelijke radio-omroeporganisaties en van de landelijke radio-omroeporganisaties voor een laatste maal tijdelijk wordt verlengd en dat deze erkenningen en zendvergunningen van rechtswege komen te vervallen op 31 december 2022, in plaats van op 31 december 2021.
18. De mogelijkheid tot het verlengen van FM-frequenties wordt in het EWEC geboden. Artikel 47 van het EWEC stelt immers het volgende: *“De bevoegde instanties geven voordat zij overgaan tot toekenning of verlenging van die rechten, een duidelijke omschrijving van dergelijke voorwaarden, (...) Voorwaarden verbonden aan de verlenging van gebruiksrechten voor radiospectrum mogen voor bestaande houders van dergelijke rechten geen onrechtmatige voordelen opleveren.”* Daarnaast bepaalt artikel 48, lid 4 van het EWEC dat de bevoegde instanties in het kader van selectieprocedures aanvragen voor individuele gebruiksrechten voor radiospectrum op grond van objectieve, transparante, evenredige en niet-discriminerende criteria beoordelen. Dit artikel benadrukt dat deze criteria van tevoren vastgesteld moeten zijn. Tot slot is ook artikel 49, lid 1 van het EWEC relevant: *“Indien lidstaten door middel van individuele gebruiksrechten een machtiging verstrekken voor het gebruik van radiospectrum gedurende een bepaalde termijn, waarborgen zij dat het gebruiksrecht wordt verleend voor een periode die passend is, gelet op de overeenkomstig artikel 55, lid 2, nagestreefde doelen, waarbij zij er naar behoren rekening mee houden dat mededinging en met name doeltreffend en efficiënt gebruik van radiospectrum moeten worden gewaarborgd en innovatie en efficiënte investeringen moeten worden bevorderd, onder meer door in een passende periode voor de afschrijving van investeringen te voorzien.”*

Zoals hieronder verder wordt toegelicht, voldoet de tijdelijke verlenging van één jaar aan de vereisten uit het EWEC. De tijdelijke verlenging dient een legitiem doel van algemeen belang: de overgangsmaatregel heeft als doel om een levend, kwalitatief en divers radiolandschap in stand te houden door het luisterpubliek mee te nemen in de digitale omschakeling, die onvermijdelijk is, en die reële opportuniteiten biedt voor de verbreding van het aanbod. Maar evenzeer om de noodzakelijke stabiliteit te geven aan de adverteerders en om de kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties voldoende tijd te geven om hun erkenningsdossier grondig voor te bereiden, rekening houdend met de extra voorwaarde die toegevoegd wordt inzake de plannen, intenties, engagementen en verwezenlijkingen met betrekking tot digitale radio en DAB+. Zodoende dient de overgangsmaatregel de fundamentele belangen die aan een kwalitatief radiolandschap ten grondslag liggen.

De potentiële impact van de met één jaar uitgestelde einddatum van de vervaldatum van de huidige erkenningen is bovendien pertinent en evenredig tot het beoogde doel. De verlenging wordt zoals hierboven aangegeven beperkt in duur en een nieuwe erkenningsronde wordt tegelijkertijd voorbereid. De toegang van nieuwe kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties tot landelijke FM-frequenties wordt zodoende slechts voor een beperkte duur van één jaar uitgesteld en biedt ook deze nieuwe kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties de kans om, met het oog op een erkenning, hun erkenningsaanvraag afdoende voor te bereiden en te staven met aanzienlijke en ambitieuze engagementen met betrekking tot de ontwikkeling van digitaal radioluisteren en de navolgende operationalisering van een toegekende erkenning.

19. Zoals hoger uiteengezet, heeft de Vlaamse Regering gezien de voordelen van digitaal radioluisteren, het belang van technologische innovatie voor de Vlaamse radioluisteraar en in navolging van wereldwijde en Europese evoluties en ambities ook zelf de ambitie om binnen afzienbare tijd tot een transitie naar digitale radio via internet en via DAB+ te komen. In de realisatie hiervan spelen de landelijke radio-omroeporganisaties een cruciale rol. Zoals reeds eerder aangegeven, is het digitaal radioluisteren door onder meer de inspanningen van de landelijke radio-omroeporganisaties gestegen. Door het niet fundamenteel gewijzigde luisterpatroon is er echter nog een hele weg af te leggen alvorens er kan worden overgegaan tot de effectieve afschakeling van FM-uitzendingen. Om de transitie naar digitaal radioluisteren verder te versnellen en de luistervoorkeuren van de Vlaamse luisteraars fundamenteel te wijzigen, wordt er in het kader van de nieuwe erkenningsronde van de kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties onder meer concrete engagementen verwacht inzake de ontwikkeling van digitale radio op DAB+ en via andere kanalen. Daarom wordt er een extra voorwaarde toegevoegd aan de decretale erkenningsprocedure voor landelijke radio-omroeporganisaties. De toevoeging van deze extra voorwaarde als een aanvullend kwalificatiecriterium voor de beoordeling van erkenningsaanvragen, heeft als doel ervoor te zorgen dat de nieuw erkende landelijke radio-omroeporganisaties hun inspanningen voor een digitale transitie zullen maximaliseren en hun FM-activiteiten hierop (mede) zullen afstemmen, zodat het radiolandschap versneld kan digitaliseren. Aangezien dit een nieuw kwalificatiecriterium is in het kader van de erkenningsprocedure ten opzichte van de huidige criteria in het mediadecreet en dit criterium ambitieuze engagementen van de nieuw erkende landelijke veronderstelt, is het redelijk en opportuun om aan alle kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties de nodige tijd te gunnen om zich voor te bereiden op de nieuwe erkenningsronde. Onder meer daardoor en omwille van de redenen aangehaald in de punten 20 tot en met 24 hieronder dringt een (beperkte) verlenging van de huidige erkenningen van de bestaande landelijke radio-omroeporganisaties (zowel de erkende als die van rechtswege) zich dan ook op, zij het voor een beperkte periode, namelijk 1 (één) jaar.

20. De huidige landelijke radio-omroeporganisaties (zowel de erkende als die van rechtswege) hebben zich samen met de openbare omroep, de overheid en een netwerkoperator verenigd in een samenwerkingsverband om digitale radio in Vlaanderen te promoten en campagnes uit te werken. Het intreden van mogelijk nieuw erkende radio-omroeporganisaties mag geen disruptief effect hebben op deze samenwerking waardoor er afdoende tijd voorhanden moet zijn om dit proces en de modaliteiten van toetreding uit te werken. De huidige landelijke radio-omroeporganisaties en de openbare omroep hebben, zoals reeds eerder aangehaald, rond digitale radio een CVBA opgericht die mogelijk ook effecten zal ondervinden indien nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties erkend worden.
21. Indien nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties erkend worden, dan moeten de huidige landelijke radio-omroeporganisaties wiens erkenning afloopt bovendien voldoende tijd krijgen om hun luisteraars voor te bereiden op de stopzetting van de FM-uitzendingen. In het kader van de digitalisering is het daarnaast noodzakelijk dat de voornoemde huidige landelijke radio-omroeporganisaties de mogelijkheid krijgen om deze luisteraars kennis te laten maken met het digitale aanbod en om gedurende dat extra jaar in te zetten op de digitalisering; hetgeen nog steeds de finale doelstelling is van de Vlaamse Regering.
22. Daarnaast acht de Vlaamse Regering het zelf ook aangewezen om de nodige tijd te nemen om de nieuwe erkenningsronde, en de afstemming van de FM-omgeving op de digitale omgeving, grondig voor te bereiden en uit te voeren – een voorbereiding die ten gevolge van de huidige Coronacrisis (waarvan de eventuele verdere ontwikkelingen nog niet te overzien zijn) een aanzienlijke operationele vertraging heeft opgelopen. Zo is het de intentie om de uitvoeringsbesluiten die de modaliteiten en de termijnen van de erkenningsaanvragen regelen aan te passen in functie van de beleidskeuzes van het voorliggende decreet. De vereiste om in te zetten op zowel digitale radio als DAB+ als extra voorwaarde die toegevoegd wordt aan de aanvullende kwalificatiecriteria zal door de Regering nader moeten worden uitgewerkt. Tevens lijkt het aangewezen om de termijnen om een dossier in te dienen te verlengen alsook om de termijnen te verlengen waarover de overheid beschikt om over de ingediende dossiers te oordelen. Een correcte en gedegen aanpassing van de huidige uitvoeringsbesluiten, na de inwerkingtreding van het voorliggende decreet, vergt al snel (met adviezen SARC, consultaties en Raad van State) een viertal maanden. Als de omroepen vervolgens eveneens over een langere periode beschikken dan de bestaande termijn van een maand om een dossier in te dienen en de administratie ook over een langere periode beschikt dan de huidige drie maanden om over de dossiers te oordelen, dan impliceert dit dat pas in het najaar van 2021 duidelijk zal worden wie de erkenning verkrijgt, en dan is het niet meer realistisch om te verwachten dat deze omroepen op enkele maanden tijd operationeel zouden kunnen zijn, inclusief desgevallend de uitbouw van een park van zendmasten.

23. Daarnaast moeten nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties een complexe structuur en organisatie van een landelijke radio-omroeporganisatie opzetten. In het verleden, namelijk ten tijde van de initiële indienststelling en ingebruikneming van de zendlocaties van de huidige erkende landelijke radio-omroeporganisaties, is gebleken dat een dergelijk proces diverse niet te onderschatten inspanningen van de spelers vereist die niet op enkele maanden kunnen worden voltrokken. Naar aanleiding van de erkenningen van de landelijke radio-omroeporganisaties in 2001 zijn deze organisaties er bijvoorbeeld niet in geslaagd om de toegewezen frequenties binnen een tijdsbestek van 1 jaar na de inwerkingtreding van de erkenning in gebruik te nemen – en dit, met alle ongemakken voor de luisteraars (een risico van ether-stilte) en een negatieve impact op het radiolandschap tot gevolg. Redelijkerwijze mag er daarom van worden uitgegaan dat het niet realistisch is dat alle FM-frequenties op 1 januari 2022 in gebruik zouden kunnen worden genomen door nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties. Het feit dat de nieuwe erkenningen ingaan op 1 januari 2023 moet ervoor zorgen dat die ether-stilte vermeden wordt.
24. Bovendien heeft de Coronacrisis thans een enorme impact op alle facetten van de samenleving, met inbegrip op het medialandschap. Alle implicaties hiervan zijn heden nog niet te overzien en het herstel zal sowieso enige tijd vragen. De impact van de Coronacrisis op de radiosector was aanzienlijk. Net zoals bij andere mediaspelers vielen de reclame-inkomsten in de radiosector (bijna) volledig weg. Uit een onderzoeksrapport van Nielsen bleek dat radio de grootste daling in bruto media investeringen liet optekenen met een daling van 52% in de weken 11-15 van 2020 ten opzichte van dezelfde periode in 2019. In financieel onzekere tijden wordt er in eerste instantie bespaard op het marketingbudget. Uit een studie van de World Federation of Advertisers bijvoorbeeld blijkt dat 57% van de adverteerders reeds gesnoeid hebben in hun media- en marketingbudget. Aangezien er veel onzekerheid blijft bestaan over wanneer de Covid-19 pandemie zal afnemen en of deze weer zal oplaaien, is het moeilijk om enige zekere voorspellingen te doen over hoe het vertrouwen van de adverteerders zich de komende maanden en jaren zal ontwikkelen. Het is essentieel om in het (post)Coronatijdperk elke extra disruptie, onder meer de mogelijke erkenning van nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties, te vermijden met het oog op het garanderen van een stabiel radiolandschap. Eén jaar extra stabiliteit lijkt hierdoor ten overvloede gerechtvaardigd. Het is belangrijk om daarbij – als keerzijde – te noteren dat de Coronacrisis voor bepaalde groepen van luisteraars ook een hefboom geweest is voor het digitaal radioluisteren. Uit cijfers is gebleken dat bepaalde groepen van luisteraars de digitale mogelijkheden recentelijk hebben leren kennen en er ook gretig gebruik van hebben gemaakt. Aangezien de doelstelling van de Vlaamse Regering de digitalisering van het radioluisteren is, is het belangrijk om deze dynamiek niet verloren te laten gaan. Het is belangrijk dat de huidige landelijke radio-omroeporganisaties de tijd krijgen om deze verschuiving naar het digitaal radioluisteren mee vast te houden en te bestendigen.

B.3. Impactanalyse

Maatschappelijke impact

25. De decretale afschaffing van de regionale radio-omroeporganisaties heeft geen maatschappelijke impact aangezien deze in realiteit al sinds 2010 vervangen waren door een landelijke radio-omroeporganisatie.
26. De nieuw voorziene erkenningsronde en nieuwe erkenningsduur voor landelijke radio-omroeporganisaties kan er mogelijk toe leiden dat (bepaalde van) de bestaande landelijke radio-omroeporganisaties geen nieuwe erkenning krijgen en dat nieuwe radio-omroeporganisaties het radiolandschap zullen betreden.
Voor de luisteraars betekent dit een nieuw aanbod van nieuwe landelijke radio-omroepen, voor de adverteerders mogelijks nieuwe profielen van nieuwe radio-omroepen.
27. De omzetting van de verplichting uit het EWEC om DAB+ ontvangers in te bouwen in nieuwe wagens laat geen beleidsruimte toe. Het EWEC biedt de mogelijkheid om de verplichting op te leggen digitale radio-ontvangers in te bouwen in andere radiotoestellen die op de markt gebracht worden. Zowel in het Regeerakkoord als in de Beleidsnota Media wordt bepaald dat, met het oog op de ontwikkeling van digitale radio, voortaan enkel nog radiotoestellen verkocht kunnen worden die (ook) een digitale ontvangstmogelijkheid hebben. Dit zal toelaten dat eindgebruikers die een nieuw radio-ontvangst-toestel aankopen hiermee ook radio-omroepen kunnen ontvangen die via DAB+ uitzenden of via het internet uitzenden of beide, wat de diversiteit in het aanbod enorm zal doen toenemen.

Armoedetoets

28. Voor dit decreet werd geen armoedetoets gemaakt omdat de inhoud ervan geen specifieke impact heeft op mensen die in armoede leven.

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

29. Radio-omroep valt onder de beginselen van vrijheid van meningsuiting, maar de voorliggende decreetswijziging heeft hier geen specifieke impact op.

Budgettaire impact

30. Het voorliggende decreet heeft op zichzelf geen budgettaire impact. In een volgende fase – bij de te nemen aanpassingen aan de uitvoeringsbesluiten waarop dit decreet is gebaseerd – zal de procedure aangepast worden omdat het de intentie is van de Vlaamse Regering het inschrijvingsgeld voor een kandidaat-landelijke radio-omroeporganisatie te verdubbelen van 25.000€ naar 50.000€ (artikel 22 van het besluit van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media).

Dergelijke verdubbeling van het inschrijvingsgeld werd ook reeds ingevoerd bij de nieuwe procedure voor erkenningen van netwerkradio-omroeporganisaties en lokale radio-omroeporganisaties door het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 in uitvoering van het decreet van 23 december 2016 dat een aanpassing van het mediadecreet inhield en waar die verdubbeling van het vroegere inschrijvingsgeld bij kandidaatstelling ook verdubbeld werd.

Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

31. Een Kind- en jongereneffectrapport werd opgemaakt en toegevoegd als bijlage bij deze memorie, een rapport dat aangepast werd aan het JoKER-advies van 8 juli 2020. Er zijn geen effecten op kinderen en jongeren die volgen uit het decreet zelf. Indien een kandidaat-landelijke radio-omroeporganisatie zou inzetten in zijn programma-aanbod op een verscheidenheid van radioprogramma's waarbij ook (veel) aandacht gaat naar radioprogramma's voor jongeren en kinderen en deze radio-omroeporganisatie ook nog erkend zou worden, kan er een groter aanbod ontstaan van radioprogramma's via FM voor kinderen en jongeren. Dit is echter een subjectieve keuze van invulling van de kandidaat-radio-omroeporganisatie zelf en is geen gevolg van een wijzigingsbepaling van dit decreet.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

32. Dit decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale of provinciale besturen of op Brussel.

B.4. Implementatie

33. De bepalingen met betrekking tot de regionale radio-omroeporganisaties blijven van toepassing tot 31/12/2022 omdat de landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege zijn rechtsgrond vindt in 143 lid 2. Nadat de bepalingen met betrekking tot de regionale omroeporganisaties uit het mediadecreet geschrapt zijn, zullen de frequentiepakketten van de regionale radio-omroeporganisaties herschikt moeten worden tot één landelijk frequentiepakket. In uitvoering van dit decreet zal het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2019 houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties, aangepast worden.
34. Er wordt in de mogelijkheid voorzien om de erkenning van de landelijke radio-omroeporganisaties nadat de erkenningstermijn van 5 jaar is afgelopen te verlengen. Dit zal worden geregeld via besluit van de Vlaamse Regering.

35. De datum van uitdoving van FM-uitzendingen kan nu nog niet met zekerheid bepaald worden omdat het op dit moment onmogelijk is om met voldoende zekerheid te bepalen hoe het digitaal radioluisteren verder zal evolueren. Bovendien hebben de lokale radio-omroeporganisaties nog geen zicht op distributie en ontvangst via DAB+. Die datum moet ook zo dicht mogelijk aansluiten bij de eindtermijnen van de verschillende erkenningen. Daarom voorziet het decreet – voor erkenningen die vrij zullen komen na de inwerkingtreding van dit decreet – in een regime van nieuwe erkenningen en verlenging van erkenningen waarvan de datum gekoppeld zal zijn aan deze te bepalen datum van FM-afschakeling/uitdoving.
36. De handhaving van de bepalingen uit het mediadecreet gebeurt door de Vlaamse Regulator voor de Media.

C. Totstandkomingsprocedure

37. Het EWEC werd goedgekeurd op 11 december 2018.
38. De inspectie van Financiën verleende advies op dit decreet op 23 juni 2020.
39. Het ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/231 dat verleend werd op 29 juni 2020.
40. De Vlaamse Regering heeft haar eerste principiële goedkeuring voor dit decreet gegeven op 17 juli 2020.
41. Over het decreet werd – conform de bepalingen van artikel 18 en 19 van het EWEC – een publieke consultatie georganiseerd door het departement CJM van 27 juli 2020 tot 31 augustus 2020.

Het departement ontving op deze raadpleging drie individuele berichten met input die elk afzonderlijk hieronder becommentarieerd worden.

Een eerste inputbezorger vraagt dat de erkenningsduur zou wijzigen, afhankelijk van het type kandidaten dat erkend wordt. Indien enkel bestaande omroepen zouden erkend worden, wordt voorgesteld de erkenningsduur te behouden op 5 jaar. Indien echter minstens één nieuwkomer een erkenning zou bekomen, wordt voorgesteld de erkenningsduur te brengen op 9 jaar, ten einde ook de nodige terugverdientijd te voorzien van de investeringen. Verwijzend naar het advies van de SARC wordt op dit voorstel niet ingegaan. Hoewel de terugverdientijd kort is, moet ook rekening gehouden worden met de digitale switch-over. Bovendien zou dergelijk onderscheid mogelijks op gespannen voet leven met het gelijkheidsbeginsel.

Een tweede input komt van een persoon die zichzelf gebruiker noemt en verschillende elementen aanreikt;

- De persoon stelt het behoud van de regionale omroeporganisaties als categorie voor; de beleidskeuze om deze categorie af te schaffen wordt ook gedeeld door de SARC.
- De persoon vindt dat verlenging voor één jaar ook korter kan; de redenen voor de verlenging voor één jaar worden uiteengezet in de memorie van toelichting.
- De erkenningsduur zou 9 jaar in plaats van 5 jaar moeten zijn; hiervoor wordt verwezen naar wat hierboven reeds werd vermeld.
- Het decreet bevat volgens de persoon bepalingen die een ongeoorloofde verlenging van de erkenning van netwerkradio-omroeporganisaties zouden inhouden en overbodige bepalingen met betrekking tot de verlenging van de erkenningen van lokale radio-omroeporganisaties, omdat de lokale radio-omroeporganisaties op FM actief dienen te blijven na afschaffing van FM voor de landelijke en de netwerkradio-omroeporganisaties: dit zijn beleidskeuzes die onderbouwd worden in de memorie van toelichting.
- De herverdeling van frequenties van pakketten die vrijkomen zou volgens de betrokkene onwettig zou zijn: dergelijke herverdeling is verantwoordbaar omdat er sowieso een overgang naar digitale radio komt en bijgevolg zouden nieuwe erkenningen en nieuwe erkenningsrondes voor (zeer) korte termijn geen zin hebben.
- De betrokkene stelt de versoepeling van het regime en de tijd die men heeft om frequenties in gebruik te nemen in vraag; in het licht van nieuwe spelers is dit te verantwoorden.
- Er is kritiek op het nieuwe erkenningscriterium: hier wordt verwezen naar de memorie van toelichting en het belang van dergelijk criterium in het licht van de digitalisering van het radiolandschap.

Een derde input wordt bezorgd vanuit de federatie van de auto-industrie met betrekking tot de terminologie van het op de markt aangeboden worden van auto's. Wanneer men dit zou interpreteren als auto's die verkocht worden vanaf 21 december, dan zou dit leiden tot de onverkoopbaarheid van stockwagens. Daarom stelt deze partij dat de bepaling moet gelezen worden zoals die geschreven is, namelijk auto's die aangeboden worden op de markt vanaf 21 december, onder de vorm en interpretatie van voertuigen die geïmporteerd zijn door de importeur op die datum. De relevante datum van 21 december 2020 is dus de datum waarop de nationale invoerder het voertuig in ontvangst neemt en deze moet zich situeren voor 21 december 2020. Aldus zijn wagens die nu reeds in showrooms of bij de importeur staan, niet onverkoopbaar wanneer deze op 21 december 2020 niet zouden verkocht zijn. Op deze suggestie wordt ingegaan en dit wordt verduidelijkt in de memorie van toelichting.

42. De sectorraad Media van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media heeft zijn advies gegeven op 16 september 2020.

De sectorraad verwoordt haar algemene appreciatie voor het feit dat verder gewerkt wordt aan een digitale omschakeling van radio en gaat

ook akkoord met het schrappen van de categorie van de regionale radio-omroeporganisaties.

- Daarna gaat de sectorraad verder in op bepaalde punten met het oog op de digitalisering van het radiolandschap.
- De verlenging van de huidige erkenningen met één jaar wordt positief geadviseerd.
- De erkenningstermijn van 5 jaar leidt tot een bezorgdheid of die termijn wel voldoende is om economisch rendabel te zijn voor mogelijke nieuwe radio-omroeporganisaties wat de drempel voor deze nieuwe spelers verhoogt. Maar de sectorraad begrijpt de complexiteit die tot deze beslissing heeft geleid.
- Bij het nieuwe aanvullend beoordelingscriterium "de verwezenlijkingen, plannen, intenties en engagementen rond digitale radio en DAB+" dringt de sectorraad aan op een voldoende operationalisering van dit criterium, met onder meer een afdoende evaluatie en controle. Daarbij wordt ook verwezen naar de rol van de stuurgroep Digitale Radio Vlaanderen.
- Inzake de meting van digitaal radioluisteren wordt verwezen naar de Ipsos-studie, maar dringt de sectorraad ook aan op het werk maken van een cross-mediaal meetsysteem.
- In het licht van het huidige gebrek aan perspectief voor lokale radio-omroeporganisaties om op DAB+ uit te zenden, vraagt de sectorraad dat hiervan voor het einde van de legislatuur nog werk wordt gemaakt.
- Wat de eindapparatuur betreft en het inbouwen van digitale ontvangers in FM-eindgebruikerstoestellen wordt een uitvoeringsbesluit in het voortuitzicht gesteld dat zal voorzien in een aantal uitzonderingen. De sectorraad stelt de vraag of voor de uitzonderingen van radio's onder een bepaalde prijscategorie, men rekening houdt met doelgroepen voor wie die prijs belangrijk is. Tevens wordt gesteld dat het uitsluiten van toestellen waarvoor radio-ontvangst bijkomstig is (zoals tablets en smartphones) klaarblijkelijk in het besluit zou komen, maar ook al in het decreet zelf staat, wat de duidelijkheid van het decreet niet ten goede komt en trouwens overbodig is, gezien digitale radio-ontvangst (via een internettoegang) sowieso mogelijk is op een smartphone of tablet.

De meeste opmerkingen van de sectorraad nopen niet tot een decreetswijziging. Bepaalde punten zullen voorwerp zijn van uitwerking in het uitvoeringsbesluit, zoals het aanvullend kwalificatiecriterium. Andere voorstellen staan los van dit decreet (zoals het cross-mediaal meetsysteem). Ook het project rond lokale radio-omroeporganisaties zal voorwerp zijn van verdere/andere analyse en is geen onderwerp van voorliggende decreet.

Wat betreft de eindapparatuur en de problematiek van de tablets en smartphones werd het artikel herschreven: dergelijke toestellen laten inderdaad sowieso digitale (online) ontvangst toe en vallen (net als radioamateur-apparatuur) niet onder de verplichting een digitale interface te hebben. De keuze wordt dan ook aan de fabrikant van smartphone en tablet overgelaten of die een FM-ontvanger, een DAB+

ontvanger, of online ontvangst integreert Ook het principe van 'verhuur of andere terbeschikkingstelling' wordt geschrapt. De intentie en doelstelling betreft vooral radiotoestellen die in de detailhandel worden verkocht en niet toestellen die worden verhuurd.

43. De Raad van State verleende zijn advies op ...

44. De Vlaamse Regering keurde het voorliggend decreet definitief goed op...

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

45. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap tot het regelen van de inhoud en de transmissie van radio-omroep en televisie ligt vervat als culturele aangelegenheid in artikel 127 van de Grondwet en wordt uitgewerkt in de artikel 4 van de Bijzondere wet tot hervorming van de instellingen die deze bevoegdheid omschrijft als: "*de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en de auditieve mediadiensten met uitzondering van het uitzenden van mededelingen van de federale regering*".

46. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap tot het omzetten van artikel 113 juncto bijlage XI van het EWEC volgt uit de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om ook de technische aspecten te regelen inzake radio-omroep en televisie.

Ter referentie wordt hierbij verwezen naar de omzetting van bepalingen uit de vroegere richtlijnen elektronische communicatie die dienaangaande omgezet werden in deel VI van het mediadecreet en dit voor wat betreft normering van televisie-eindapparatuur.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel. 1.

Verwezen wordt naar punt I.D. van deze nota.

Artikel. 2.

De onderscheiden regionale radio-omroeporganisaties vormen op basis van artikel 143, lid 2 van het mediadecreet sinds 2010 een samenwerkingsverband onder de roepnaam Nostalgie. Aan dit samenwerkingsverband werd nooit een erkenning verleend zoals voorzien in artikel 143, lid 3 van het mediadecreet. Daardoor is dit samenwerkingsverband te beschouwen als een landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege, zoals bepaald in artikel 143, lid 2 van het mediadecreet.

De keuze wordt gemaakt om de huidige onderverdeling in het radiolandschap tussen landelijke radio-omroeporganisaties (erkende en van rechtswege), netwerkradio-omroeporganisaties en lokale radio-

omroeporganisaties te bestendigen. Naar aanleiding van de herziening van het mediadecreet inzake radio in 2016 werd niet beslist om terug te keren naar het concept van 5 regionale radio-omroeporganisaties en werd gekozen om ook de landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege een verlenging van de erkenning te geven. De leefbaarheid van die regionale radio-omroeporganisaties blijft immers zeer onduidelijk. Uit het verleden blijkt dat verschillende radio-omroeporganisaties al snel – in 2008 – startten met een gedeeltelijk samenwerkingsverband omdat dit economisch en maatschappelijk relevanter en interessanter was voor de spelers. Ook vandaag kan worden gesteld dat dergelijke regionale radio-omroeporganisaties die zouden beschikken over provinciale frequentiepakketten het moeilijk zouden hebben om hun plaats terug te vinden of leefbaar te zijn. Artikel 134/1, laatste lid van het mediadecreet geeft ondertussen immers alle radio-omroeporganisaties de mogelijkheid ontkoppelde reclame te brengen. Het herstarten van deze regionale radio-omroeporganisaties, die moeten teren op commerciële inkomsten en dus provinciale reclame, zou economisch zeer moeilijk zijn nu ook andere radio-omroeporganisaties ontkoppelde reclame kunnen brengen.

De afgelopen jaren hebben aangetoond dat landelijke radio wel een medium is dat economisch leefbaar en maatschappelijk gewaardeerd wordt en dat er wel degelijk plaats was en is voor drie landelijke radiostations.

De regionale radio-omroeporganisaties als categorie worden dan ook definitief afgeschaft.

Artikel. 3.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 4.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 5.

Dit artikel vervangt artikel 134 van het mediadecreet en vormt de kern van voorliggend decreet.

Toelichting bij paragraaf 1

Eerste lid

In de eerste plaats wordt voorzien in een verlenging met één jaar van de huidige erkenningen van de bestaande landelijke radio-omroeporganisaties omwille van de diverse redenen en overwegingen die beschreven werden onder B.2.2. en B.2.3.

De overgangsbepaling van artikel 242 die bepaalt dat de erkenningen en zendvergunningen van de landelijke radio-omroeporganisaties komen te vervallen op 31/12/2021 wordt dan ook opgeheven middels artikel 18 van

het voorliggende decreet en een aangepaste regeling wordt opgenomen in het onderhavige artikel 5.

Tweede lid

In de Conceptnota radio van 2016 (<http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1183671>) werd een visie geschetst om te komen tot een digitalisering van het radiolandschap, waarbij mettertijd FM-uitzendingen zouden verdwijnen of uitdoven en nieuwe technologieën de FM-technologie zouden vervangen door digitaal radioluisteren. Digitaal radioluisteren via de ether (DAB+) en digitaal radioluisteren via internet, zoals streaming via websites en apps, mobiele frequenties, smart speakers is wereldwijd aan een opmars bezig. Op een bepaald moment zal er een kantelpunt komen waardoor FM niet langer als uitzendtechnologie relevant, commercieel interessant, economisch opportuun is noch industrieel verantwoord is als distributiemedium.

In het licht van die vooropgestelde en verwachte digitalisering werden initiatieven genomen om de overgang naar digitaal radioluisteren aan te moedigen en te bespoedigen: zo werden de landelijke radio-omroeporganisaties (en later de netwerkradio-omroeporganisaties) verplicht om hun omroepsignaal ook via DAB+ te laten verspreiden. Van de landelijke radio-omroeporganisaties werd ook verwacht dat zij zich actief gingen engageren om meer inspanningen te leveren voor digitaal radioluisteren. Daartoe werd onder meer een stuurgroep (zie *supra*) opgericht onder stimulans van de Vlaamse overheid om digitaal radioluisteren te promoten.

Gelet op dit engagement werd aan de landelijke radio-omroeporganisaties een tijdelijke verlenging van hun erkenning¹ toegestaan tot 31/12/2021.

Zoals reeds eerder aangegeven, is een aanzienlijk deel van het Vlaamse luisterpubliek nog niet overgeschakeld op digitaal radioluisteren. Bijgevolg is het onmogelijk voor de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 133, § 1, lid 6 van het mediadecreet, om thans reeds een concrete en vaste datum voorop te stellen voor de definitieve afschakeling van FM-uitzendingen (*supra*). De onmogelijkheid om over te gaan tot een verlenging van de erkenning zonder die definitieve datum van afschakeling te bepalen, maakt dat gewerkt worden met een nieuwe erkenning en het systeem van vergelijkende toets.

De nieuwe erkenningen voor landelijke radio-omroeporganisaties worden toegekend voor een termijn van 5 jaar; enerzijds moet er perspectief zijn op een redelijke terugverdientermin voor investeringen van (mogelijke) nieuwe spelers die een erkenning als landelijke radio-omroeporganisatie willen bekomen. Economische modellen, business cases en bedrijfsmatige prospecties in deze kunnen en zullen verschillen, maar een termijn van 5 jaar is in die zin aanvaardbaar.

¹ Voor de regionale omroeporganisaties een bestendinging van het statuut van landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege.

Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de transitie naar digitaal radioluisteren. Digitaal radioluisteren groeit: DAB+ groeide van 3% naar 9% tussen 2018 en 2019 en het totaal digitaal radioluisteren groeide in volume van 21% naar 26%. Maar het eigenlijke kantelpunt van definitieve FM-uitdoving voor de (quasi-)volledige radiosector, dat gebaseerd is op een gedragen beslissing van die sector in functie van de verschuivingen in het luistergedrag zal zich verder in de toekomst situeren, vermoedelijk ergens in de tweede helft van het lopend decennium.

Een derde factor om in rekening te brengen bij het bepalen van de erkenningsduur, is het aflopen van de erkenningen van de andere radio-omroeporganisaties, zijnde de netwerkradio- en de lokale radio-omroeporganisaties; het einde van die erkenningen (de eerste lokale tot 31/12/2017)) wordt best afgestemd met de erkenningstermijn van de landelijke erkenningen.

Samengevat houdt een duurtijd van 5 jaar rekening met (i) een redelijk terugverdienmodel, (ii) de ontwikkeling van digitale radioluisteren, (iii) het uitdoven van de FM-uitzendingen en (iv) het einde van de erkenningen van de andere radio-omroeporganisaties (v) lokale radio-omroeporganisaties nog niet actief (kunnen) zijn op DAB+.

Derde en vierde lid

Tegelijkertijd dient in het verwachte timeframe van de afschaffing van de FM-uitzendingen ook voorzien te worden in een mogelijke tijdelijke verlenging van de erkenningen. Deze verlenging wordt via lid 2 van §1 op 3 jaar bepaald. Doorkruist de datum van de afschaffing van de FM-uitzendingen de verlengingstermijn van de erkenning, dan wordt die verlengingstermijn van 3 jaar proportioneel tot die datum van afschaffing van de FM-uitzendingen ingekort.

Toelichting bij paragraaf 2

Deze paragraaf herneemt de erkenningstermijn zoals die toegekend werd voor omroepen in de periode 1/1/2018 tot en met 31/12/2019 en bevestigt de toenmalige erkenningstermijn voor 9 jaar, zoals voorzien in het vroegere artikel 134, lid 1 van het mediadecreet voor de erkende omroepen uit die periode. Het is in die zin ook een herneming van het (op te heffen) artikel 242, eerste lid, tweede zin, waar het geschrapt wordt.

Toelichting bij paragraaf 3

Het eerste lid van deze paragraaf herneemt lid 2, tweede zin van het vroegere artikel 134. Het tweede lid herneemt lid 3 van het vroegere artikel 134. Het principe van dergelijke residuaire-duur-erkenningen was ook opgenomen in het (op te heffen) artikel 242 lid 2, waar het geschrapt wordt.

Toelichting bij paragraaf 4

Deze paragraaf voorziet een afwijking op het vorige lid om de duur van erkenningen zoveel mogelijk te laten samenvallen met de in de toekomst

te bepalen datum van afschaffing van de FM-uitzendingen en uitdoving door te voorzien in een regime van tijdelijke erkenningen. De erkenningsduur zal in die mate zo nauw mogelijk aansluiten bij de datum van afschaffing van de FM-uitzendingen.

Toelichting bij paragraaf 5

In bepaalde omstandigheden zal het aangewezen zijn om frequenties van vervallen erkenningen niet terug naar de markt te brengen. Deze frequenties kunnen dan toegevoegd worden aan de frequentiepakketten van bestaande omroeporganisaties dan wel – indien de termijn om ze opnieuw toe te kennen te kort is – helemaal niet meer vrijgegeven worden voor gebruik gelet op een nakende FM-afschakeling. Deze beslissing krijgt vorm in de aanpassing van het frequentieplan dat conform de EU-regelgeving ook volgens de nodige raadplegingsprocedures zal verlopen. De limitatieve voorwaarden waaronder dit kan gebeuren wordt uitgewerkt in een besluit van de Vlaamse Regering.

Toelichting bij paragraaf 6

Deze paragraaf herneemt mutatis-mutandis artikel 134, lid 2, eerste zin van het huidige mediadecreet. Omdat het in bepaalde omstandigheden moeilijk kan zijn om de nodige locaties te vinden om zendmasten op te richten wordt nu een termijn toegestaan van één jaar om minstens op de helft van de frequentiepakketten uit te zenden.

Artikel. 6.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 7.

De Vlaamse Regering zet in op digitale radio, onder de vorm van DAB+ en andere vormen. Ook van de landelijke radio-omroeporganisaties wordt een dergelijk engagement verwacht onder meer via het uitzenden van hun omroepsignalen via DAB+.

De toevoeging van de woorden "ten minste" ligt in de lijn van de voorafgaande zin die Vlaamse Regering toelaat ook nog andere aanvullende kwalificatiecriteria op te leggen dan die vermeld in de opsomming. Via de toevoeging van het zesde punt wordt alvast een extra criterium voor erkenning ingevoerd met betrekking tot de plannings, intenties, engagementen en eventuele verwezenlijkingen rond de ontwikkeling van digitale radio en DAB+ (zie *supra*). Dit kan onder meer het volgende inhouden: het aanbieden van extra exclusieve digitale kanalen, zowel via internet als DAB+, investeringen ter promotie van alle vormen van digitaal radioluisteren, enz. Dit wordt verder uitgewerkt in het kader van de aanpassing van het relevante uitvoeringsbesluit.

Artikel. 8.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 9.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 10.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 11.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 12.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 13.

Zie toelichting bij artikel 2.

Artikel. 14.

Artikel 15 en 16 van dit decreet zetten artikel 113 juncto bijlage XI om van het EWEC.

Omdat dit gaat over meer dan het gebruik van normen voor het uitzenden televisiesignalen wordt in de titel ook het woord 'en radiosignalen' toegevoegd.

Artikel. 15.

De via artikel 15 en 16 ingevoerde bepalingen kaderen in de omzetting van bepaalde elementen (met betrekking tot FM-(radio-)ontvangers) uit artikel 113 het EWEC en het regeerakkoord.

Bepaalde elementen (met betrekking tot digitale televisieapparatuur) uit artikel 113 juncto bijlage XI van het EWEC zaten reeds vervat in de vroegere richtlijnen die van toepassing waren op elektronische-communicatienetwerken en -diensten en werden in het verleden al omgezet in het mediadecreet via de huidige artikelen 206 t.e.m. 208. De wijziging aan die bepalingen zullen later gebeuren op het moment van de omzetting van de andere bepalingen van het EWEC.

De reden waarom de wijzigingen inzake FM-(radio-)ontvangers meegenomen worden in dit decreet is om zo snel mogelijk rechtszekerheid te creëren voor de radio- en autoconstructeurs.

Toelichting bij het eerste lid

Dit artikel vormt de omzetting van artikel 113 juncto bijlage XI van het EWEC en de uitvoering van een bepaling van het regeerakkoord.

Artikel 113 van het EWEC luidt (partieel): "(...) Daarnaast kunnen de lidstaten maatregelen nemen om de interoperabiliteit van andere ontvangers voor radio voor consumenten te verzekeren, en tegelijkertijd de weerslag op de markt van radio-uitzendingenontvangers met een lage waarde te beperken en erop toe te zien dat dergelijke maatregelen niet worden toegepast op producten waarin een radio-ontvanger een louter bijkomstige rol speelt, zoals smartphones, en evenmin op door radioamateurs gebruikte radioapparatuur."

Het regeerakkoord stelt: "We zorgen ervoor dat voortaan enkel nog radiotoestellen verkocht kunnen worden die (ook) een digitale ontvangstmogelijkheid hebben."

Via het eerste lid wordt uitvoering gegeven aan de mogelijkheid die het EWEC biedt voor lidstaten zoals bepaald is in het regeerakkoord. FM-radio-ontvangsttoestellen moeten dus ook in staat zijn om digitale radiosignalen te ontvangen. Dit kan bijvoorbeeld onder de vorm van een module die in het FM-toestel is ingebouwd en die het beluisteren van online radio's toelaat, zoals streaming. Dit kan ook onder de vorm van een ingebouwde DAB+ ontvanger in het FM-radiotoestel. Ook beide (online en DAB+) kunnen naar keuze van de fabrikant in FM-ontvangsttoestellen worden ingebouwd. Het eerste lid stelt ook dat deze bepaling niet van toepassing is op tablets, smartphones en door radioamateurs gebruikte radioapparatuur die een FM-ontvanger bevatten. De vrijstelling van radioapparatuur gebruikt door radioamateurs volgt uit het EWEC. Smartphones en tablets die een FM-ontvanger zouden hebben, worden eveneens uitgesloten van deze verplichting omdat het opleggen van deze verplichting onredelijk lijkt te zijn. Bovendien bevatten smartphones en tablets normaal gezien reeds een digitale ontvanger in de vorm van de internetverbinding.

Toelichting bij het tweede lid

Artikel 113 van het EWEC luidt (partieel): "...De lidstaten waarborgen de interoperabiliteit van autoradio-ontvangers en digitale televisieapparatuur voor consumenten overeenkomstig bijlage XI. (...)"

Bijlage XI van het EWEC luidt (partieel): "Een autoradio-ontvanger die wordt ingebouwd in een nieuw voertuig van categorie M dat in de Unie op de markt wordt aangeboden voor verkoop of verhuur, bevat vanaf 21 december 2020 een ontvanger die ten minste radiodiensten kan ontvangen en reproduceren die via digitale terrestrische radio-uitzendingen worden uitgezonden. Ontvangers die voldoen aan geharmoniseerde normen waarvan de kenmerken zijn bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, of die voldoen aan delen daarvan, worden geacht te voldoen aan die vereiste waarop die normen of delen daarvan betrekking hebben."

De facto gaat het hier om DAB+ ontvangers, gezien Vlaanderen (en ook de andere gemeenschappen) heeft gekozen om de DAB+-standaard te implementeren.

De woorden "voertuigen die op de markt worden aangeboden voor verkoop of verhuur" betreffen voertuigen die vanaf 21 december 2021 ingevoerd zijn/worden door de importeur van dat wagenmerk. De datum die van belang is om te beoordelen of het voertuig al dan niet een ingebouwde DAB+ ontvanger moet hebben is de datum waarop de nationale invoerder het voertuig in ontvangst neemt.

Ter verduidelijking: voertuigen van categorie M zijn bepaald in de EU richtlijn 2007/46 van 5 september 2007 tot vaststelling van een kader voor de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan en van systemen, onderdelen en technische eenheden die voor dergelijke voertuigen zijn bestemd en worden omschreven als "voor het vervoer van personen ontworpen en gebouwde motorvoertuigen met ten minste vier wielen". Ze omvatten de categorieën

- M1: Voor het vervoer van personen ontworpen en gebouwde voertuigen met ten hoogste acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend.
- M2: Voor het vervoer van personen ontworpen en gebouwde voertuigen met meer dan acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend, en met een maximummassa van ten hoogste 5 t.
- M3: oor het vervoer van personen ontworpen en gebouwde voertuigen met meer dan acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend, en met een maximummassa van meer dan 5 t.

Deze richtlijn werd omgezet in corresponderende wetgeving, onder meer het KB van 15 maart 1968 dat dezelfde begrippen hanteert.

Artikel. 16.

Dit artikel geeft aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om andere soorten FM-ontvangers met een specifieke functionaliteit, van een specifiek type, onder een specifieke prijsdrempel of waarvan de radio-ontvangst slechts bijkomstig is, vrij te stellen van de verplichting om in alle FM-toestellen een digitale ontvanger in te bouwen, zoals voorzien in artikel 113 van het EWEC en overwegende 306 van het EWEC. Zonder enige voorafname kan hier bijvoorbeeld gedacht worden aan badkamerradiootjes die tegen een zeer lage prijs verkocht worden of apparatuur die gebruikt wordt op festivals en in concertzalen die mogelijks ook een FM-ontvanger bevatten.

Artikel. 17.

Verwezen wordt naar artikel 2.

Artikel. 18.

Hiermee wordt artikel 242 opgegeven. De vroegere bepalingen van lid 1 van artikel 242 werd opgenomen in het nieuwe artikel 4 van dit decreet dat artikel 134 vervangt en lid 2 alsook lid 3 zijn zonder belang geworden.

Artikel. 19.

Dit artikel bepaalt de datum vanaf wanneer DAB+ ontvangers conform art. 209/1, 1° moeten ingebouwd zijn in wagens, nl. 21 december 2020, de datum die ook voorzien is in bijlage XI van de EECC.

Aangaande het inbouwen van digitale ontvangers in andere voor FM bestemde toestellen, gaat die verplichting pas in op 1 januari 2023, wat de markt voldoende tijd geeft om zich voor te bereiden. Op dat ogenblik kan ook het uitvoeringsbesluit, voorzien in artikel 16, in werking treden.

Artikel. 20.

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de bepalingen rond de regionale radio-omroeporganisaties. Zolang de landelijke radio-omroep van rechtswege nog bestaat, dienen ook deze bepalingen nog te bestaan gezien onder meer het statuut van die radio-omroeporganisaties vastligt in het bewust artikel 143 van die onderafdeling en hetzelfde artikel bepaalt dat het samenwerkingsverband nog onder de bepalingen van onderafdeling III valt zo lang dit samenwerkingsverband ook niet als zodanig wordt erkend door de Vlaamse Regering.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan Jambon

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin Dalle

Bijlagen:

- Relevante bepalingen uit Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie
- JoKER